

Rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 12.07.1962, sp. zn. 12 Co 198/62, ECLI:CZ:KSOS:1962:12.CO.198.1962.1

Číslo: 65/1962

Právní věta: Za jakých okolností je zaměstnanec povinen vrátit vyplacené prémie.

Soud: Krajský soud v Ostravě

Datum rozhodnutí: 12.07.1962

Spisová značka: 12 Co 198/62

Číslo rozhodnutí: 65

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Odměna za práci, Smlouvy

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 65/1962 sb. rozh.

Za jakých okolností je zaměstnanec povinen vrátit vyplacené prémie.

(Rozhodnutí krajského soudu v Ostravě z 12. července 1962, 12 Co 198/62)

Žalující podnik uplatnil žalobu podanou proti třinácti svým zaměstnancům nárok na vrácení vyplacených prémie a svoji žalobu odůvodnil tím, že nebyla splněna podmínka dodržení lhůty stanovené v hospodářské projektové smlouvě (srov. část C, odstavce 7, písm. b) směrnic pro prémiování pracovníků ve státních a krajských projektových ústavech, příloha č. 6 k výnosu Státního výboru pro výstavbu ze dne 29. 11. 1958.)

Okresní soud v Ostravě svým rozhodnutím žalobu proti všem žalovaným zamítl.

Krajský soud v Ostravě rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil.

Odůvodnění:

Neodůvodněnost žalobou uplatněného požadavku plyne bez zřetele na tvrzení žalujícího podniku, že nebyla splněna podmínka dodržení lhůty stanovené v hospodářské projektové smlouvě, již z jiného důvodu:

Jde o nárok na vrácení přeplatku prémie, tedy o nárok toho druhu, pro který jinak obecně platí

ustanovení § 360 a násl. obč. zák. V daném případě je však třeba předem přihlídnout ke speciálním úpravám, které jsou dány citovanými směrnicemi, popř. vládním usnesením ze dne 10. 4. 1957 (srov. sdělení sekretariátu státní mzdové komise, částka 39/1957 Ú.l.). Směrnice řeší výslovně otázku povinností k úplnému nebo dílčímu vrácení vyplacených prémie v části G, odst. 38 a 39, a to v tom smyslu, že tato povinnost je tu dána tehdy, jestliže zaměstnanec se dopustil chyb poškozujících práci ústavu, zpracovanou projektovou nebo rozpočtovou dokumentaci nebo výstavbu anebo, když prémie byla vyplacena na základě předpokladů, které zaviněním odměňovaného pracovníka neodpovídají skutečnosti. Tyto důvody k vrácení prémie nebyly výsledky řízení ani v nejmenším zjištěny, jak již správně dovodil a odůvodnil první soud. Otázkou zůstává, zda neprávem vyplacené prémie je možno požadovat zpět též z jiných důvodů a za jiných okolností než těch, které směrnicemi výslovně uvádějí, tedy zejména v případech, kde nebyly splněny ukazatele nebo podmínky prémie jako předpoklady pro vznik nároku na ně. Tuto otázku je zodpovědět záporně. Situace těmito okolnostmi daná by představovala plnění, pro které nebylo právního důvodu, což podle obecných ustanovení § 360 a násl. obč. zák. by již samo o sobě zakládalo nárok na vrácení, tedy zejména bez zřetele na dobrou víru zaměstnance anebo okolnost, zda zavinil nebo nezavinil omyl v předpokladech, za základě kterých prémie byla vyplacena. Je tedy jasné, že ustanovení směrnic o případech povinností k vrácení prémie znamená výjimku ze všeobecných zásad o povinnosti k vrácení přeplatků a jiných plněných a přijatých nedluhů. Z toho dále nutně plyne, že povinnost k vrácení neprávem vyplacených prémie je podle speciálního ustanovení směrnic omezena pouze na případy ve směrnicích stanovené, a je proto vyloučena ve všech případech ostatních. Poněvadž mezi tyto ostatní případy spadají okolnosti, jichž se žalující ústav k odůvodnění svého požadavku odvolává, plyne z toho, že tu nejsou dány podmínky, za kterých podle citovaných směrnic jediné lze požadovat vrácení vyplacených prémie.

K tomuto závěru by bylo třeba dojít, i kdyby bylo použito zásad stanovených v odst. č. 1 vl. usnesení z 10. IV. 1957. To znamená, že by muselo být zjištěno, že žalovaní věděli nebo musili z okolností předpokládat, že jde o částky nesprávně vyměřené nebo omylem vyplacené. To však z výsledků řízení nikterak neplyne. Lze mít za jisté, že žalovaní znali ustanovení směrnic o podmínce dodržení lhůty, stanovené v hospodářské projektové smlouvě, a věděli, že v ní lhůta k předání potřebné dokumentace národnímu podniku Pozemní stavby za účelem odsouhlasení byla stanovena do 31. 3. 1960 a že tento termín nebyl dodržen. Nutno však vzít v úvahu komplikace, které pro jejich uvažování a posuzování situace znamenaly, anebo mohly znamenat, jednak návrh žalujícího ústavu na změnu termínu k předání projektové dokumentace k odsouhlasení Pozemními stavbám z 25. 3. 1960, jednak druhý termín hospodářské smlouvy, podle něhož žalující ústav měl projektovou dokumentaci předat investorovi do 14 dnů po odsouhlasení Pozemními stavbami. Podle návrhu dodatku k hospodářské projektové smlouvě z 25. 3. 1960 se termín k předání zbývající části projektu k odsouhlasení Pozemními stavbám posunuje na 20. 4. 1960 za předpokladu, že subdodavatelé splní své závazky. Je ovšem při nejmenším pochybné, zda tento dodatek nabyl skutečně též právní účinnosti z hlediska ustanovení zákona č. 69/1958 Sb. o hospodářských vztazích mezi socialistickými organizacemi, uváží-li se, že nově ustanovený čas plnění byl vlastně se zřetelem na připojenou podmínku neurčitý a že není prokázána akceptace dodatku strany investora písemnou formou (§ 10 citovaného zákona). K případnému závěru o právní neúčinnosti (navrženého) dodatku lze však dojít nikoliv jen na základě uvedených skutečností, nýbrž dále ještě na základě znalosti předpisů o hospodářských smlouvách a jejich správné aplikace na daný případ. Nebylo nikterak prokázáno, že by žalovaní k takovým závěrům došli a je tedy mohli brát a brali při posuzování a hodnocení situace v úvahu. Také nejde o otázky tak jednoduché, že by se právem od nich mohlo požadovat, aby všechny okolnosti uvážili a vyvodili z nich a si uvědomili v souladu se všemi skutkovými okolnostmi a právními předpisy správné právní závěry. Nelze proto ani mít za to, že by z okolností museli (= požadovatelně měli) předpokládat, že termín hospodářské projektové smlouvy nebyl dodržen. Není vyloučeno, že se zřetelem na všechny okolnosti mohli mít a měli za to, že investor s dodatkem souhlasil, že dodatek je platný, že lhůta plnění nebyla porušena (se zřetelem na neurčitost připojené podmínky) a že směrodatnou je konečná lhůta pro předání projektu investorovi (14 dní po

odsouhlasení), která byla nejen dodržena, nýbrž žalujícím ústavem zkrácena na 9 dní. I když všechny tyto předpoklady o jejich vědomí a usuzování nejsou prokázány, stačí, že se zřetelem na všechny okolnosti je dána jejich možnost. Důkazní břemeno ohledně podmínek vládního usnesení z 10. 4. 1957 stíhá žalující břemeno. Dokud tedy nepodá nepochybný a přesvědčující důkaz o tom, že zaměstnanec věděl nebo musel vědět o neodůvodněnosti výplaty, nelze uznat na jeho povinnost k vrácení přeplatku pracovního příjmu. Není tedy zapotřebí řešit otázku, zda prémie byly žalovaným vyplaceny bez splnění podmínky dodržení lhůty stanovené hospodářskou projektovou smlouvou. Ani při takovém předpokladu není dána jejich povinnost k vrácení prémie se zřetelem na ustanovení části G, odst. 38 a 39 směrnic, popř. ustanovení odst. 1 vládního usnesení z 10. 4. 1957.